

Sprawozdanie z realizacji Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO

EDYCJA 2023

Opracowanie:

Katarzyna Sobierajska

Stefan Kołucki

Biuro Programów Horyzontalnych

Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Nadzór i koordynacja:

Michał Braun

Dyrektor

Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Warszawa 2024

Spis treści

I Charakterystyka Rządowego Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO	5
I.1 Wdrażanie Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2023.....	6
I.2 Priorytety Rządowego Programu NOWEFIO.....	8
I.3 Charakterystyka złożonych ofert.....	9
I.3.1 Oferty w podziale na województwa.....	14
I.3.2 Forma prawna oferentów.....	15
I.4 Oferty dofinansowane.....	18
I.4.1 Oferty dofinansowane wg priorytetów i kierunków działań.....	18
I.4.2 Dofinansowane oferty wspólne.....	20
I.4.3 Dofinansowane Oferty – podział na województwa.....	20
I.4.4 Dofinansowane Oferty – podział powiaty.....	23
I.4.5 Kryteria strategiczne.....	26
I.4.6 Ogólna ocena pomysłu.....	29
I.5 Monitoring dofinansowanych projektów.....	30
I.6 Współpraca z ekspertami.....	32
II Komitet Sterująco-Monitorujący Rządowego Programu NOWEFIO	34
III Informacja i promocja Rządowego Programu NOWEFIO	37
III.1 Bieżące informacje.....	37
III.2 Spotkania informacyjne dla oferentów.....	37
III.3 Wsparcie dla beneficjentów.....	38
IV Wizyta studyjna	40
V „Dobre Praktyki” – przykłady Projektów realizowanych w ramach Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2023	41
V.1 Stowarzyszenie Centrum Dobrego Wychowania „Szkoła Edukacji Centrum Dobrego Wychowania 2023 – szkoły budują społeczeństwo partycypacyjne”, Priorytet 3.....	41
V.2 Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych i Oświatowych Cumulus „Sądecki Inkubator Ekonomii Społecznej Teraz Aktywnie SIESTA”, Priorytet 4.....	42
V.3 Fundacja „PESTKA”, „Odnaleźć przestrzeń do zmiany”, Priorytet 2.....	43

VI Kontrola działalności Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w 2023 roku oraz działania naprawcze wprowadzone przez nową Dyрекję NIW-CRSO	45
---	-----------

I Charakterystyka Rządowego Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO

Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (NOWEFIO) to program dotacyjny dla organizacji pozarządowych, w ramach którego dofinansowywane są projekty mające na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety:

1. Priorytet Mikro inicjatywy

Dedykowany organizacjom małym o zasięgu lokalnym i młodym oraz grupom nieformalnym. Priorytet 1 umożliwia tego typu podmiotom otrzymanie dotacji na realizację planowanych działań i projektów.

2. Priorytet Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego

W ramach priorytetu wspierana jest aktywność społeczna na rzecz dobra wspólnego obywateli działających w strukturach organizacji obywatelskich.

3. Priorytet Organizacje obywatelskie w życiu publicznym

Przyczynia się do zwiększania obecności organizacji obywatelskich w życiu publicznym, w procesach kształtowania polityk publicznych i podejmowania decyzji, wspierania dialogu obywatelskiego, procesów konsultacji, tworzenia forum debaty publicznej, budowania potencjału organizacji poprzez kształtowanie wizerunku organizacji obywatelskich w przestrzeni publicznej.

4. Priorytet Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich

Wpływa na poprawę zarządzania w organizacjach obywatelskich, budowania struktur, tworzenia i doskonalenia zasobów, tworzenia i rozwijania strategii działania organizacji, w tym strategii fundraisingowych, wypracowywania i wdrażania standardów działania organizacji, dotyczących np. zarządzania, oceny skuteczności działań organizacji, przejrzystości i otwartości, w tym upowszechniania w przystępny i przejrzysty sposób informacji o prowadzonych działaniach, kosztach i źródłach finansowania, kosztach pozyskiwania funduszy.

Rok 2023 był trzecią edycją wdrażania Programu realizowanego obecnie w perspektywie 2021-2030, wcześniej funkcjonującego jako:

- Program Rządowy w latach 2005-2007;
- w roku 2008 w ramach rezerwy celowej – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich;
- Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009-2013;
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

W roku 2020 w celu zagwarantowania ciągłości Programu FIO 2014-2020 rozpoczęte zostały prace nad kolejną perspektywą Programu. Podstawowe założenia jakie wskazywały na zasadność kontynuacji interwencji dotyczyły:

- Rosnącego zainteresowania Programem FIO potwierdzonego liczbą corocznie składanych ofert.
- Zróżnicowania regionalnego, jeśli chodzi o zainteresowanie Programem FIO (wyrażone liczbą składanych ofert) oraz współczynnikiem sukcesu (odsetek ofert, które uzyskały dofinansowanie).
- Koniecznością adresowania wsparcia do organizacji z mniejszych ośrodków, które mają ograniczony dostęp do różnych instrumentów animacyjnych.
- Zróżnicowania zainteresowaniem pomiędzy poszczególnymi priorytetami Programu.

24 sierpnia 2020 r. zaprezentowany został projekt Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, który został skierowany do konsultacji społecznych.

Podstawą prawną Rządowego Programu NOWEFIO na lata 2021-2030 jest *Uchwała Nr 194/2020 Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia programu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego pod nazwą „Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030”*.

I.1 Wdrażanie Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2023

W ramach konkursu, w dniu 10 listopada 2022 r. ogłoszono nabór na trzy priorytety Programu. W związku z wyborem w 2021 roku w ramach priorytetu 1 Operatorów Lokalnych NOWEFIO na 3 lata, w edycji 2023 nie był organizowany nowy konkurs. Nabór rozpoczął się w dniu 14

listopada 2022 r., oferty mogły być składane w nieprzekraczalnym terminie do 12 grudnia 2023 r.

W kolejnej edycji Rządowego Programu NOWEFIO zostały podtrzymane zmiany wprowadzone przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW-CRSO) w ubiegłych latach realizacji Programu FIO dotyczące kwestii wkładu własnego, który od roku 2018 przestał być formalnie wymagany, co ułatwiło udział w konkursie wielu podmiotom, które miałyby problem z pozyskaniem wkładu finansowego, rzeczowego czy osobowego do projektów. Podtrzymana została także możliwość ubiegania się o finansowanie rozwoju instytucjonalnego własnej organizacji. Na ten cel oferent mógł przeznaczyć do 20% wnioskowanej dotacji. Wydatki w ramach tej kategorii kosztorysu nie musiały być związane z projektem, przy czym potrzeba ich poniesienia musiała być dodatkowo uzasadniona.

NOWEFIO 2023 to również kontynuacja zmian z 2019 roku: podtrzymano możliwość ponoszenia wydatków za granicą, co znacznie zwiększyło zakres działań możliwych do dofinansowania. Podtrzymano również kryterium oceny merytorycznej: ogólną ocenę pomysłu. W jej ramach oferta otrzymywała ogólną ocenę na zmniejszonej w tej edycji skali tj. A, B, C.

Nowa perspektywa finansowa Konkursu umożliwiła realizację zadań wieloletnich: projekty mogły być realizowane od 1 marca 2023 r. do 31 grudnia 2025 r. Organizacje składały oferty zarówno roczne, jak i dwu i trzy letnie.

12 grudnia 2023 r. Wojciech Kaczmarczyk, Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego podjął decyzję o wydłużeniu terminu składania ofert na realizację zadań publicznych do dnia 19 grudnia, do godziny 14:00. Wydłużenie terminu wynikało z niezależnej od NIW-CRSO awarii Systemu Obsługi Dotacji, która miała miejsce w nocy z 10 na 11 grudnia 2022 roku oraz trudnościami związanymi z obsługą Systemu przez ok. 11 godzin.

19 grudnia o godzinie 14.00 zakończył się nabór ofert w ramach NOWEFIO. W trakcie naboru wpłynęło 2179 ofert, w tym w:

- Priorytecie 2: **1780 oferty;**

- Priorytecie 3: **226 ofert;**
- Priorytecie 4: **173 ofert;**

Wysokość środków na finansowanie NOWEFIO w roku 2023 wyniosła 80 000 000,00 zł, w tym 76 800 000,00 zł przeznaczono na dotacje, zaś 3 200 000,00 zł na obsługę techniczną Programu.

I.2 Priorytety Rządowego Programu NOWEFIO.

Tabela 1 Priorytety Rządowego Programu NOWEFIO 2023

<p>Priorytet 2 Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego</p> <p>W ramach Priorytetu 2 wspierana była aktywność społeczna na rzecz dobra wspólnego, realizowana przez obywateli działających w organizacjach pozarządowych. Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu pozwalały na zwiększanie aktywności i samoorganizacji obywatelskiej w efekcie przyczyniając się do budowania i powiększania kapitału społecznego (tworzenia więzi społecznych, budowania zaufania, aktywności wolontariackiej w organizacjach obywatelskich).</p> <p>W ramach Priorytetu dozwolona była realizacja inicjatyw zawierających się we wszystkich sferach działalności pożytku publicznego.</p> <p>Szczególnie cenne i pożądane w ramach Priorytetu 2. były projekty angażujące obywateli w działania na rzecz rozwiązywania ważnych problemów lokalnych. Efektem takich działań powinno być zwiększanie aktywności społecznej i obywatelskiej w formie zorganizowanej działalności organizacji obywatelskich, pozyskiwanie nowych członków, współpracowników, wolontariuszy dla organizacji, których współpraca będzie miała charakter stały.</p>
<p>Priorytet 3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym</p> <p>Projekty realizowane w ramach Priorytetu 3. przyczyniały się do zwiększania obecności organizacji obywatelskich w życiu publicznym, wspierania dialogu obywatelskiego, procesów konsultacji, tworzenia forum debaty publicznej, budowania potencjału organizacji przez kształtowanie wizerunku organizacji obywatelskich w przestrzeni publicznej.</p> <p>W ramach Priorytetu 3. wspierane były działania w zakresie kształtowania polityk publicznych na poziomie lokalnym, regionalnym, a jeśli będzie to uzasadnione specyfiką projektu – także na poziomie krajowym.</p>
<p>Priorytet 4: Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich</p> <p>Projekty realizowane w ramach Priorytetu 4. przyczyniały się do poprawy zarządzania w organizacjach obywatelskich, budowania struktur, tworzenia i doskonalenia zasobów, tworzenia i</p>

rozwijania strategii działania organizacji, w tym strategii fundraisingowych, strategii finansowych, strategii związanych z komunikowaniem, strategii związanych z zarządzaniem zespołem, wypracowywania i wdrażania standardów działania organizacji, dotyczących np. zarządzania, oceny skuteczności działań organizacji, przejrzystości i otwartości, w tym upowszechniania w przystępny i przejrzysty sposób informacji o prowadzonych działaniach, kosztach i źródłach finansowania, kosztach pozyskiwania funduszy.

I.3 Charakterystyka złożonych ofert

Najbardziej popularnym priorytetem w ramach całego programu był Priorytet 2 – 81,69 % złożonych ofert dotyczyło działań w ramach tego priorytetu.

Tabela poniżej przedstawia oferty złożone w ramach poszczególnych priorytetów oraz ich odsetek w stosunku do łącznej liczby ofert. Priorytety 4 cieszył się podobną popularnością w odniesieniu do zeszłego roku, natomiast Priorytet 3 miał niższe zainteresowanie w odniesieniu do poprzedniego roku.

Tabele 2-3 zawierają zestawienia ofert wg kierunków priorytetów, kierunków działań i sfer pożytku publicznego.

Tabela 2. Oferty złożone wg priorytetu

Priorytet	Liczba złożonych ofert:	Odsetek złożonych ofert <u>w danym priorytecie w stosunku do liczby wszystkich złożonych ofert</u>
2. Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego	1780	81,69 %
3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym	226	10,37 %
4. Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich	173	7,80 %
W sumie	2179	

Tematyka i grupy docelowe złożonych ofert była bardzo zróżnicowana, jednakże oferty można pogrupować ze względu na sfery pożytku publicznego.

Tabela 3. Oferty złożone wg sfery pożytku publicznego w kolejności od najbardziej do najmniej popularnych

Tabela prezentuje popularność poszczególnych sfer pożytku publicznego, uszeregowanych w kolejności najbardziej popularny do najmniej popularny.

Sfera pożytku publicznego	Liczba złożonych ofert	Odsetek złożonych ofert <u>w danej sferze w stosunku do liczby wszystkich złożonych ofert</u>
działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	422	19,37
pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób	293	13,45
podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	137	6,29
kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	125	5,74
ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	123	5,64
działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1–32a.	121	5,55
działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym	119	5,46
wspierania i upowszechniania kultury fizycznej	117	5,37
nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania	116	5,32
działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży	98	4,50
działalności na rzecz osób niepełnosprawnych	83	3,81
działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	58	2,66
promocji i organizacji wolontariatu	50	2,29

ratownictwa i ochrony ludności	37	1,70
ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 i 138)	36	1,65
działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;	35	1,61
działalności na rzecz integracji cudzoziemców	33	1,51
działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	27	1,24
wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	23	1,06
udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa	19	0,87
turystyki i krajoznawstwa	14	0,64
przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym	12	0,55
działalności charytatywnej	11	0,50
upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji	11	0,50
promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy	9	0,41
porządku i bezpieczeństwa publicznego	7	0,32
upowszechniania i ochrony praw konsumentów	6	0,28
działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	6	0,28
działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego	5	0,23
działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej	5	0,23

obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	5	0,23
pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą	5	0,23
promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą	4	0,18
działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn	2	0,09
pomocy Polonii i Polakom za granicą	2	0,09
działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych	2	0,09
udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	1	0,05

Największą popularnością cieszyła się strefa działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – aż 422 z 2179 złożonych ofert, co daje 19,37 %. Na podium znalazła się również działalność na rzecz pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – 293 ofert, co daje 13,45 % złożonych ofert oraz na rzecz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej – 137 złożonych ofert.

Tabela 4. Suma wnioskowanych dotacji wg priorytetu

Priorytet	Kwota wnioskowanej dotacji	Odsetek wnioskowanej kwoty
2	386 007 759,99 zł	80,43
3	53 927 359,39 zł	11,24
4	40 010 372,05 zł	8,34
łącznie	479 945 491,43 zł	

O największą pulę środków aplikowano w ramach priorytetu 2 – zapotrzebowanie wynosiło ponad trzy czwarte kwoty dotacji – 80,43 %.

Wartość wnioskowanych dotacji przekroczyła alokację środków sześciokrotnie, co pokazuje jak duże są potrzeby III sektora związane z szeroko pojętą działalnością społeczną.

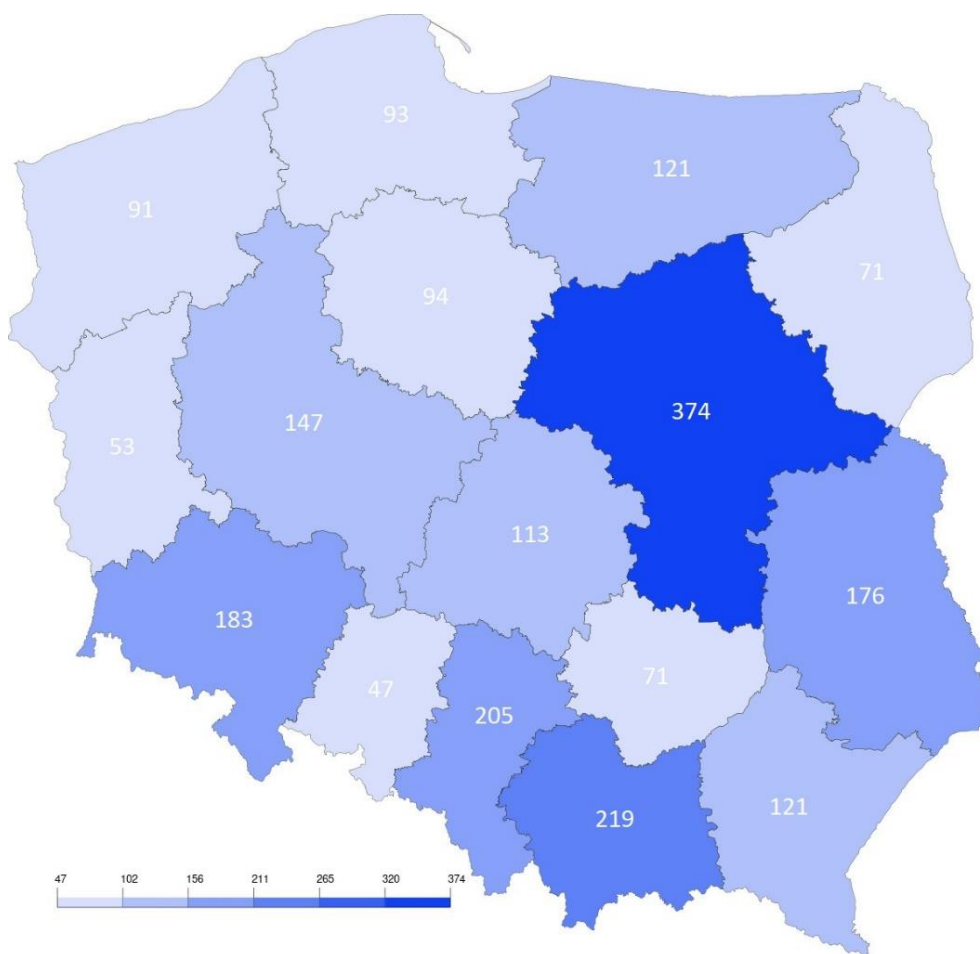
I.3.1 Oferty w podziale na województwa

W ramach edycji 2023 Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO najwięcej ofert zostało złożonych przez organizacje, podobni jak w roku 2022, mające siedzibę w następujących województwach:

- mazowieckie (374 ofert)
- małopolskiego (219 oferty)
- śląskie (205 ofert)
- dolnośląskie (183 ofert)
- lubelskie (176 ofert)

Z kolei najmniej ofert zostało złożonych z województw: opolskiego (47 ofert), lubuskiego (53 ofert) oraz świętokrzyskiego i podlaskiego (71 ofert). Zbiorcze dane dla wszystkich szesnastu województw przedstawiono na mapie nr 1.

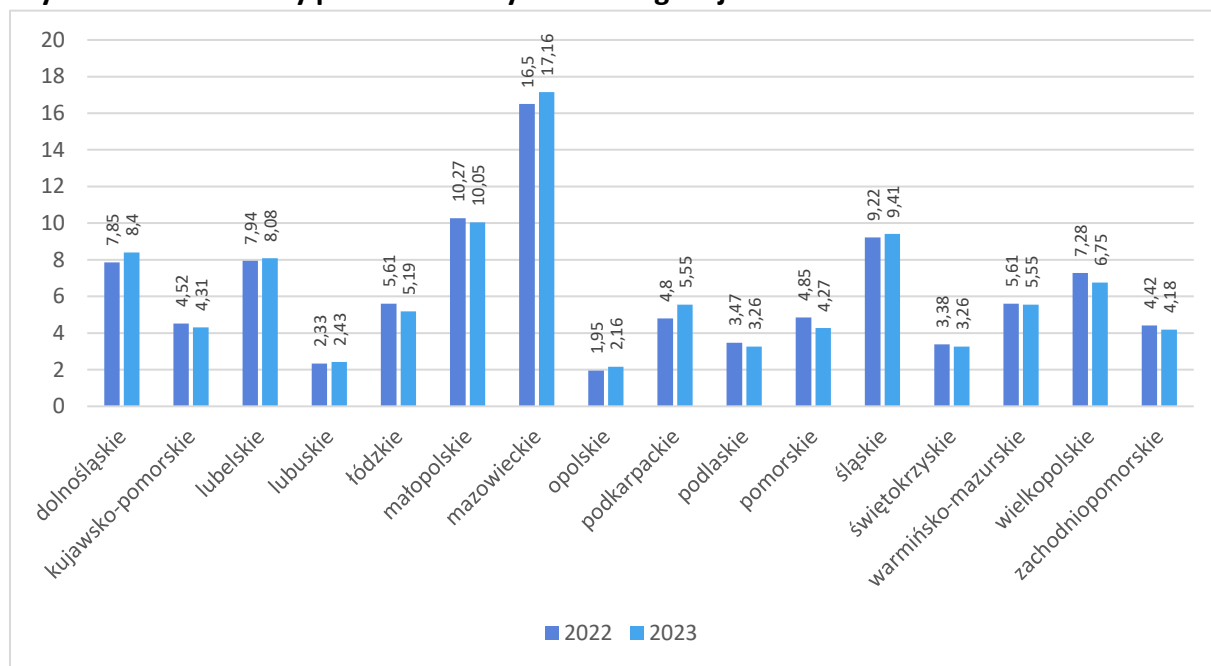
Mapa 1. Liczba ofert nadesłanych z poszczególnych województw

Porównanie liczby ofert nadesłanych z poszczególnych województw w ramach edycji 2022 i 2023 w ujęciu procentowym przedstawia wykres 1. Porównując rozłożenie regionalne

złożonych Ofert w ramach edycji 2023 Rządowego Programu NOWEFIO z poprzednimi latami realizacji należy zwrócić uwagę na utrzymujące się wysokie zainteresowanie konkursem w wybranych regionach, w tym najwyższe w województwach: mazowieckim, małopolskim oraz śląskim. Wzrosła natomiast liczba ofert złożonych w województwie śląskim, podkarpackim, opolskim, lubuskim, lubelskim, odnotowano za to największy spadek liczby złożonych ofert w województwie wielkopolskim.

Wykres 1. Procentowy podział złożonych ofert wg województw w latach 2022 i 2023

I.3.2 Forma prawna oferentów

Zgodnie z Regulaminem NOWEFIO 2023, podmiotami uprawnionymi do udziału w konkursie były:

- organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 UoDPPioW (w tym m.in. jednostki terenowe stowarzyszeń posiadające osobowość prawną, związki stowarzyszeń, fundacje, kółka rolnicze, cechy rzemieślnicze, izby rzemieślnicze, izby gospodarcze, samorządy gospodarcze i wspólnoty mieszkaniowe);
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;

- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;
- koła gospodyń wiejskich;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1463), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

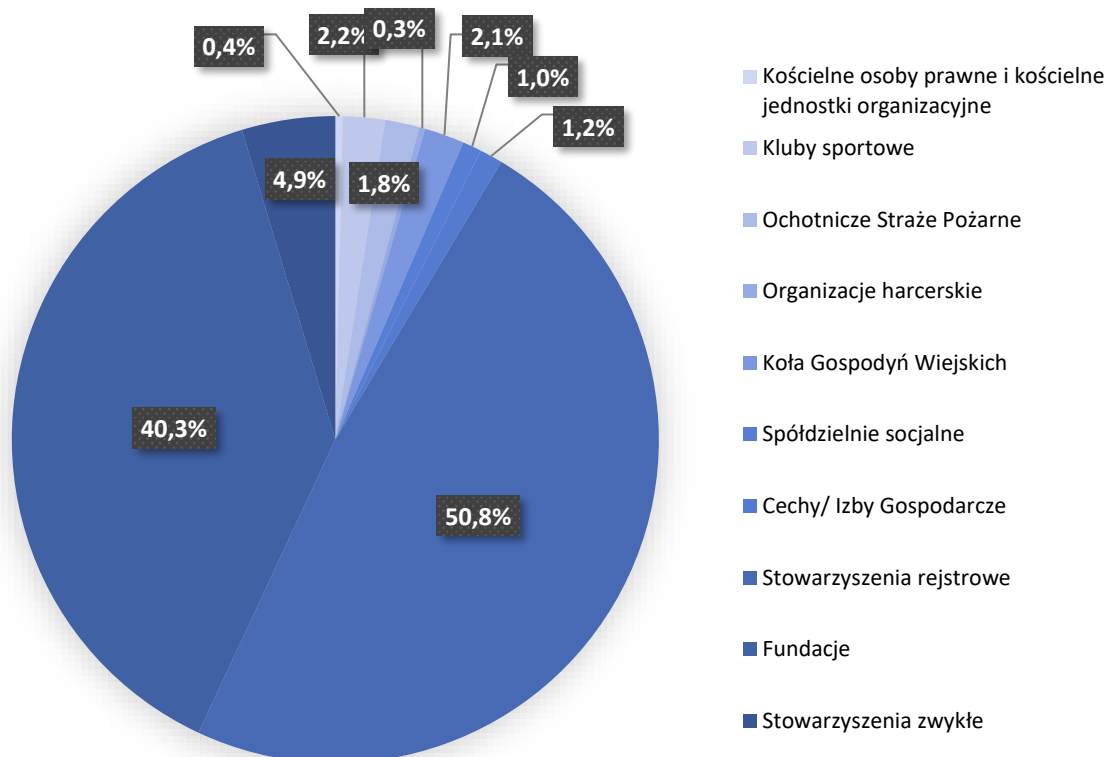
Wśród ofert złożonych w ramach konkursu w roku 2023:

- 1985 spośród 2179 wniosków złożyły Organizacje zarejestrowane w KRS, w tym:
 - 1107 zostało złożone przez stowarzyszenia zarejestrowane w KRS, co stanowiło 50,8 % wszystkich złożonych ofert¹;
 - 878 zostało złożone przez fundacje, co stanowiło 40,3 % wszystkich złożonych ofert;
- 108 zostało złożone przez stowarzyszenia zwykłe, co stanowiło 4,9 % wszystkich złożonych ofert;
- 48 oferty złożyły Kluby Sportowe, w tym Uczniowskie KS, co łącznie stanowiło 2,2 % złożonych ofert;
- 45 zostało złożone przez Koła Gospodyń Wiejskich, co stanowiło 2,1 % wszystkich złożonych ofert;
- 39 oferty złożyły Ochotnicze Straże Pożarne – stanowiło to 1,8 % wszystkich złożonych ofert;
- 27 zostało złożone przez spółdzielnie socjalne, co stanowiło 1% wszystkich złożonych ofert;
- 9 zostało złożone Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne, co stanowiło 0,4 % wszystkich złożonych ofert;

¹ Łączna liczba wnioskodawców wskazujących jako rejestr KRS tj. łącznie ze spółkami, OSP, KGW, spółdzielniami socjalnymi i innymi organizacjami.

- Inne w tym spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością złożyły 8 ofert, Cechy/ Izby Gospodarcze 27, organizacje harcerskie – 7 ofert. Łącznie stanowiły 1,9 % złożonych ofert.

Wykres 2. Forma prawna oferentów w ujęciu procentowym

I.4 Oferty dofinansowane

I.4.1 Oferty dofinansowane wg priorytetów i kierunków działań

Wszystkie złożone oferty w ramach konkursu NOWEFIO 2023 zostały poddane ocenie formalnej w trakcie, której większość z nich została oceniona pozytywnie (2156 z 2179). Przyczyną negatywnej oceny formalnej było złożenie oferty przez organizacje nieuprawnione – oddziały organizacji, organizacje które zostały zakwalifikowane do dofinansowania i podpisały umowę w ramach edycji 2021 lub 2022 konkursu na realizację projektu kończącego się w 2023 lub 2024 roku (z wyłączeniem Operatorów realizujących zadania wyłącznie w ramach Priorytetu 1).. Ostatecznie po rozstrzygnięciu odwołań od oceny formalnej 23 ofert zostało odrzuconych z powodów formalnych. Pozostałe oferty zostały przekazane do dalszej oceny. W wyniku oceny merytorycznej:

- 1905 ofert znalazło się na liście ocenionych merytorycznie pozytywnie;
- 251 ofert znalazło się na liście ocenionych merytorycznie negatywnie (średnia ocen dwóch ekspertów) była niższa niż 60 punktów (60% maksymalnej oceny) oraz/lub

ocena w kryterium 1 (średnia ocen) była niższa niż 12,5 punktów lub otrzymała ocenę C w ogólnej ocenie pomysłu).

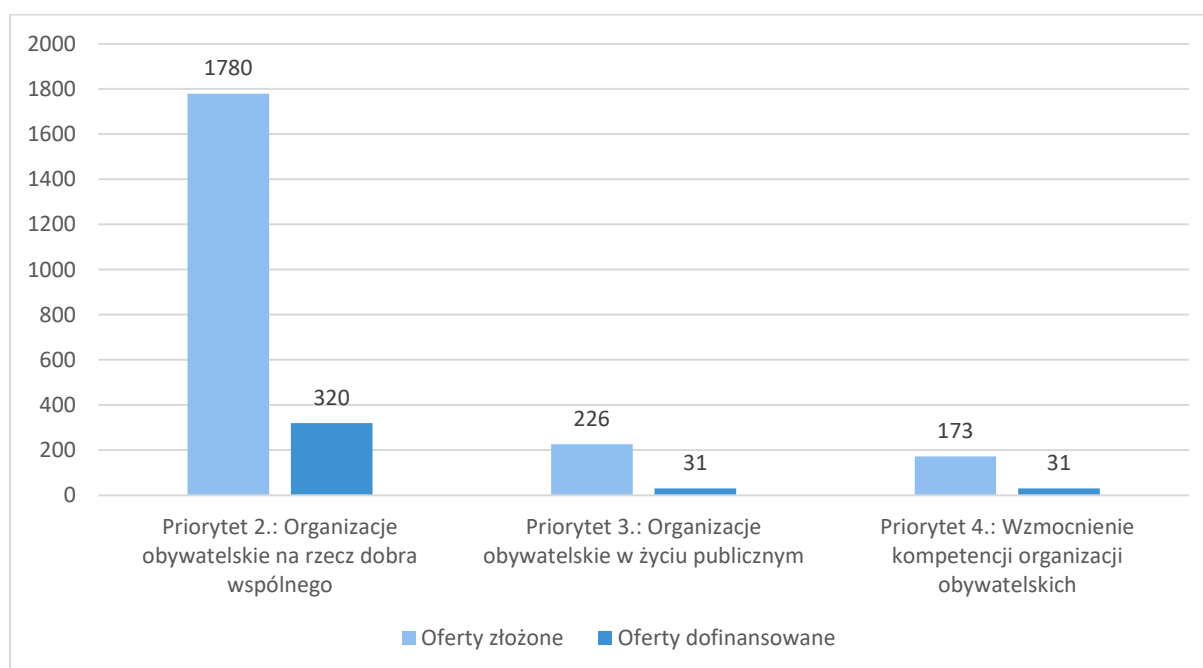
Ostatecznie do dofinansowania rekomendowano 382 projekty w ramach Priorytetów 2-4.

Tabela 5. Liczba ofert dofinansowanych wg priorytetów

Priorytet	Liczba dofinansowanych projektów	Wskaźnik sukcesu w danym priorytecie
2. Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego	320	83,78
3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym	31	8,11
4. Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich	31	8,11
łącznie	382	

Zgodnie z podziałem alokacji finansowej zapisanej w Programie, najwięcej środków przeznaczono na priorytet 2 i w jego ramach dofinansowano największą liczbę projektów - 320. W przypadku Priorytetu 3 dofinansowano 31 spośród 226 złożonych ofert. Natomiast w ramach Priorytetu 4 dofinansowanie uzyskało 31 projektów z 173 złożonych ofert.

Wykres 3. Liczba Ofert złożonych i dofinansowanych wg priorytetów

I.4.2 Dofinansowane oferty wspólne

W ramach NOWEFIO 2023, wśród wszystkich dofinansowanych ofert (382) 2,09 % stanowiły oferty wspólne - 8 ofert zakwalifikowanych do realizacji w ramach Priorytetów 2-4.

Tabela 6. Dofinansowane oferty złożone w ramach oferty wspólnej

Priorytet	Liczba Ofert dofinansowanych ogółem	Liczba ofert dofinansowanych ramach oferty wspólnej	Odsetek dofinansowanych
2.Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego	320	6	1,87
3.Organizacje obywatelskie w życiu publicznym	31	0	0,00
4.Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich	31	2	6,45
łącznie	382	8	

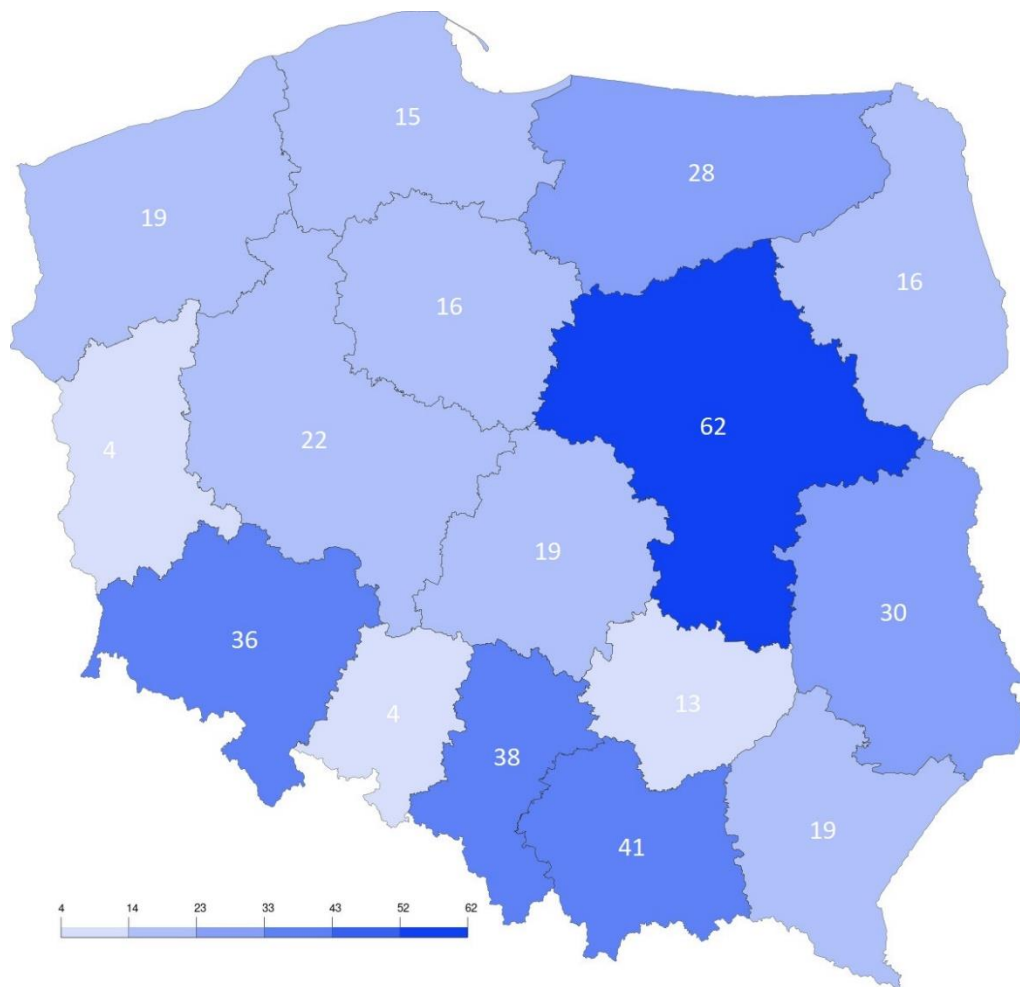
I.4.3 Dofinansowane Oferty – podział na województwa

Analizując regionalne rozłożenie dofinansowanych ofert w ramach NOWEFIO 2023 można zauważyć, iż najwięcej z nich zostało dofinansowanych przez organizacje posiadające siedzibę w następujących województwach:

- Mazowieckie - 62, stanowiących 16,23% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania;
- małopolskie - 41, co stanowiło 10,73% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania;
- śląskie - 38, co stanowiło 9,95% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania.

Najmniej ofert przeznaczono do dofinansowania w województwach lubuskim i opolskim (4 ofert).

Mapa 2. Projekty dofinansowane podział na województwa

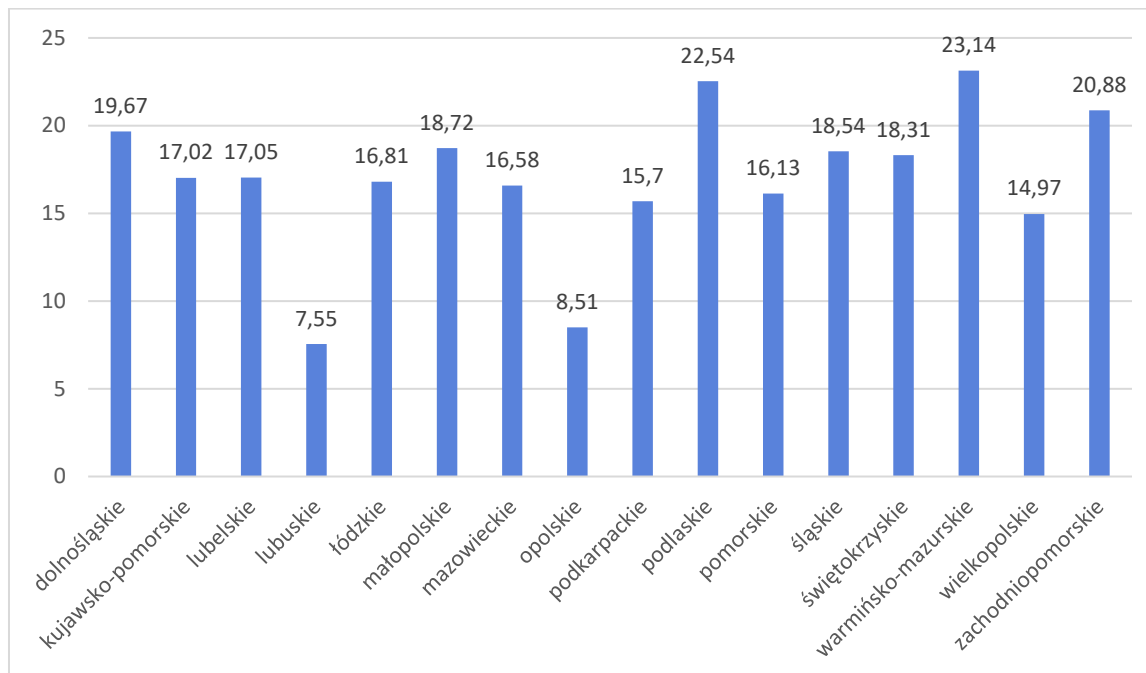
Analizując wskaźnik efektywności ofert złożonych w ramach NOWEFIO 2023 (oferty dofinansowane/oferty złożone), najwyższą wartość osiągnął on w województwach:

- warmińsko-mazurskim 23,14%;
- podlaskim 22,54%;
- zachodniopomorskim 20,88%;
- dolnośląskim 19,67%.

Najniższa wartość wskaźnika dotyczyła województwa opolskiego (8,51%), lubuskiego (7,55%).

Dane całościowe przedstawia wykres numer 4.

Wykres 4. Wskaźnik efektywności w podziale na województwa

Analizując stosunek liczby mieszkańców województwa do liczby **projektów realizowanych** na jego obszarze, w ramach NOWEFIO 2023 najlepiej wypadły województwa:

- warmińsko-mazurskie – 1 oferta na 11 293 mieszkańców;
- lubelskie - 1 oferta na 11 504 mieszkańców;
- mazowieckie - 1 oferta na 14 734 mieszkańców;
- małopolskie – 1 oferta na 15 658 mieszkańców;

Najniższa wartość wskaźnika dotyczyła województw: pomorskiego – 1 oferta na 25 358 mieszkańców oraz wielkopolskie – 1 oferta na 23 766 mieszkańców.

Tabela 7 Poziom zaangażowania obywateli. Złożone oferty w przeliczeniu na mieszkańca (im niższa wartość, tym większe zaangażowanie)

	Województwo	Liczba mieszkańców ²	Liczba złożonych ofert	Liczba mieszkańców na jedną ofertę
1.	warmińsko-mazurskie	1366430	121	11 293
2.	lubelskie	2024637	176	11 504
3.	mazowieckie	5510612	374	14 734
4.	małopolskie	3429014	219	15 658
5.	dolnośląskie	2888033	183	15 782
6.	podlaskie	1143355	71	16 104
7.	świętokrzyskie	1178164	71	16 594
8.	podkarpackie	2079098	121	17 183
9.	zachodniopomorskie	1640622	91	18 029
10.	lubuskie	979976	53	18 490
11.	opolskie	942441	47	20 052
12.	łódzkie	2378483	113	21 049
13.	śląskie	4346702	205	21 203
14.	kujawsko-pomorskie	2006876	94	21 350
15.	wielkopolskie	3493577	147	23 766
16.	pomorskie	2358307	93	25 358

I.4.4 Dofinansowane Oferty – podział powiaty

Największa liczba organizacji przeznaczonych do dofinansowania w ramach NOWEFIO 2023 posiadała swoją siedzibę na terenie Warszawy (33 projektów). Na drugim miejscu znalazł się powiat ostródzki, miasto Lublin i Łódź (11 projektów). Kolejne miejsca przypadły takim

² Na podstawie danych GUS za rok 2023.

miejsowościom jak Białystok i Kraków (10 projektów). Ponadto w Kielcach i powiecie nowosądeckim dofinansowanie uzyskało odpowiednio po 6 projektów oraz w Katowicach i powiecie żywieckim dofinansowanych zostało po 5 ofert. Szczegółowe dane dotyczące siedziby oferentów realizujących projekty w Konkursie NOWEFIO 2022 przedstawia zamieszczone poniżej tabela.

Tabela 8 Oferty dofinansowane w ramach NOWEFIO 2023 z uwzględnieniem podziału na siedzibę Oferenta

Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji
DOLNOŚLĄSKIE					36
głogowski	1	górowski	1	Jelenia Góra	2
kłodzki	3	kamiennogórski	1	Legnica	6
legnicki	1	polkowicki	1	trzebnicki	1
wałbrzyski	2	wołowski	2	Wrocław	13
wrocławski	1	zgorzelewski	1		
KUJAWSKO-POMORSKIE					16
Bydgoszcz	3	grudziądzki	2	inowrocławski	1
lipnowski	1	radziejowski	1	rypiński	1
Toruń	2	Włocławek	4	włocławski	1
LUBELSKIE					30
biłgorajski	2	chełmski	1	Lublin	13
lubelski	4	łęczyński	1	łukowski	2
parczewski	1	tomaszowski	1	zamojski	2
Zamość	3				
LUBUSKIE					4
Gorzów Wielkopolski	1	zielonogórski	2	Zielona Góra	1
ŁÓDZKIE					19
bełchatowski	1	kutnowski	1	łęczycki	1
łódzki wschodni	1	Łódź	10	tomaszowski	1
Skierniewice	1	sieradzki	1	zgierski	2

MAŁOPOLSKIE					41
bocheński	2	chrzanowski	1	gorlicki	2
Kraków	20	krakowski	1	limanowski	1
nowosądecki	5	Nowy Sącz	2	tatrzański	1
Tarnów	2	tarnowski	3	wielicki	1
MAZOWIECKIE					62
grójecki	1	otwocki	1	piaseczyński	1
pruszkowski	2	Radom	2	radomski	1
sierpecki	1	siedlecki	1	Warszawa	47
warszawski zachodni	1	węgrowski	1	wołomiński	3
OPOLSKIE					4
namysłowski	1	nyski	2	kluczborski	1
PODKARPACKIE					19
dębicki	2	przemyski	1	Rzeszów	8
rzeszowski	3	sanocki	2	stalowowolski	1
strzyżowski					
PODLASKIE					15
Białystok	10	białostocki	1	hajnowski	1
Łomża	1	sokólski	1	zamborowski	1
POMORSKIE					15
Gdańsk	2	Gdynia	5	kartuski	1
kwidzyński	2	łęborski	1	pucki	1
Słupsk	1	Sopot	1	wejherowski	1
ŚLĄSKIE					38
bielski	1	Bielsko-Biała	4	częstochowski	2
Częstochowa	2	gliwicki	2	Jaworzno	1
Katowice	3	kłobucki	1	lubliniecki	1
mikołowski	3	myszkowski	1	rybnicki	3
Rybnik	2	tarnogórski	1	zawierciański	5

żywiecki	5				
ŚWIĘTOKRZYSKIE					13
kielecki	2	Kielce	5	konecki	1
pińczowski	1	sandomierski	1	skarżyski	1
staszowski	1	włoszczowski	1		
WARMIŃSKO-MAZURSKIE					28
braniewski	1	Elbląg	2	ełcki	3
giżycki	1	gołdapski	1	iławski	1
kętrzyński	2	nidzicki	1	nowomiejski	2
Olsztyn	1	olsztyński	1	ostródzki	9
olecki	1	piski	1	szczycieński	1
WIELKOPOLSKIE					23
grodziski	1	jarociński	1	kępiński	1
Konin	1	koniński	1	kościański	2
leszczyński	1	ostrowski	1	poznański	6
Poznań	3	rawicki	1	śłupecki	2
złotowski	1				
ZACHODNIOPOMORSKIE					19
drawski	2	gryfiński	1	myśliborski	1
koszaliński	6	pyrzycki	1	Szczecin	5
wałECKI	3				

I.4.5 Kryteria strategiczne

Każda oferta złożona w ramach Konkursu NOWEFIO 2023 podlegała ocenie merytorycznej: pod kątem ogólnej oceny pomysłu oraz pięciu kryteriów merytorycznych, w ramach których mogła otrzymać maksymalnie 100 punktów. Ponadto oferty złożone podlegały ocenie strategicznej. Kryteria strategiczne określone zostały w związku z koniecznością zapewnienia realizacji celów szczegółowych Rządowego Programu NOWEFIO oraz realizacji bieżących polityk publicznych. Spełnianie kryteriów oznaczało przyznanie premii punktowej w wysokości maksymalnie 12 punktów. Jednocześnie, spełnienie kryteriów strategicznych nie było

obowiązkowe do otrzymania dofinansowania. W przypadku oferty wspólnej kryteria strategiczne uznawano za spełnione tylko wówczas, gdy wszyscy oferenci je spełniali.

Kryteria strategiczne ustalone w ramach edycji 2022 NOWEFIO przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9. Kryteria strategiczne funkcjonujące w ramach Rządowego programu NOWEFIO 2023.

Nr	Kryterium Strategiczne	Punkcja	Cel ustanowienia kryterium
1.	Oferta realizowana przez organizację, której roczny przychód za 2021 rok nie przekracza 100 tys. zł. <i>Tylko w Priorytetach 2-3.</i>	5	Wspieranie małych organizacji z mniejszym doświadczeniem w realizacji dużych projektów.
2.	Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej nie więcej niż 25 tys. mieszkańców. <i>Tylko w Priorytetach 2-3.</i>	5	Wspieranie organizacji z mniejszych ośrodków.
	Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej powyżej 25 tys. mieszkańców, jednakże nie więcej niż 50 tys. mieszkańców. <i>Tylko w Priorytetach 2-3.</i>	3	Wspieranie organizacji z mniejszych ośrodków.
3.	Organizacja, która przystąpiła do Korpusu Solidarności i umieściła w 2022 roku ofertę w Systemie Obsługi Wolontariatu (SOW) programu Korpus Solidarności. <i>Tylko w Priorytetach 2-3.</i>	1	Promowanie wolontariatu.
4.	Oferta zakłada działania z obszaru strategicznego: EKOLOGIA: działania z zakresu edukacji ekologicznej oraz wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju lub RODZINA: Działania na rzecz wsparcia rodzin i zdrowia psychicznego ich członków; lub INTEGRACJA UCHODźCÓW: działania realizowane na rzecz uchodźców wojennych z Ukrainy; <i>Tylko w Priorytecie 2</i>	3	Wsparcie istotnych obszarów życia społecznego.
	Oferta zakłada działania mające na celu wsparcie regionalnych lub lokalnych ciał dialogu obywatelskiego		

(np. rad działalności pożytku publicznego, rad młodzieżowych, rad seniorów). <i>Tylko w Priorytecie 3.</i>		
---	--	--

Punktacja w przypadku każdego z kryteriów była przyznawana na zasadzie 0-1 tzn. spełnienie kryterium oznaczało przyznanie pełnej liczby punktów, a niespełnienie – ich brak. W związku z powyższym oferta mogła otrzymać maksymalnie 112 punktów (100 pkt od każdego z ekspertów oraz 12 pkt w wyniku oceny strategicznej).

W tegorocznej edycji Rządowego Programu NOWEFIO 1079 Organizacji zadeklarowało przychód nieprzekraczający 100.000,00 zł, kwalifikując się tym samym jako małe organizację i spełniając kryterium 1 oceny strategicznej.

Tabela 10. Kryterium strategiczne 1 – małe organizacje.

Liczba złożonych wniosków przez małe organizacje.	1079
Procent wszystkich złożonych wniosków.	49,52%
Liczba dofinansowanych wniosków spełniających kryterium 1.	182
Procent dofinansowanych wniosków złożonych przez małe organizacje w porównaniu z wszystkimi złożonymi wnioskami.	8,35%

Punkty za kryterium strategiczne 2 - *Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej powyżej 25 tys. mieszkańców, jednakże nie więcej niż 50 tys. mieszkańców* otrzymało 886 aplikujących Organizacji, z czego 143 uzyskało dofinansowanie. Dane statystyczne zawierające informację o kryterium strategicznym 2 przedstawia tabela nr 11.

Tabela 11. Kryterium strategiczne 2 – małe miejscowości.

Liczba złożonych wniosków przez małe miejscowości.	933
Procent wszystkich złożonych wniosków.	42,86%
Liczba dofinansowanych wniosków spełniających kryterium 2.	212
Procent dofinansowanych wniosków złożonych przez organizacje mające siedzibę w małej miejscowości w porównaniu z wszystkimi złożonymi wnioskami.	9,73%

I.4.6 Ogólna ocena pomysłu

W ramach Rządowego Programu NOWEFIO 2022 złożone oferty oceniane były również pod kątem ogólnej oceny pomysłu, która wprowadzona po raz pierwszy została w 2019 roku. W ramach ogólnej oceny pomysłu zaproponowanego w ofercie całościowo oceniana była idea projektu – jej potencjał wprowadzenia zmiany społecznej, innowacyjność oraz wkład w rozwój społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym. Ocena dokonywana była na skali literowej: A-B-C, przy czym:

A	Pomysł wartościowy. Rekomendowany do dofinansowania. Projekty otrzymujące ocenę „A” powinny cechować się wysokim wpływem na rozwój społeczeństwa obywatelskiego (w skali lokalnej, ponadlokalnej lub ogólnopolskiej) w wyniku osiągnięcia rezultatów realizacji zadania.
B	Pomysł prawidłowy. Rekomendowany do dofinansowania w przypadku dostępności środków.
C	Pomysł niewpisujący się bezpośrednio w cele Programu NOWEFIO. Rekomendowany brak dofinansowania.

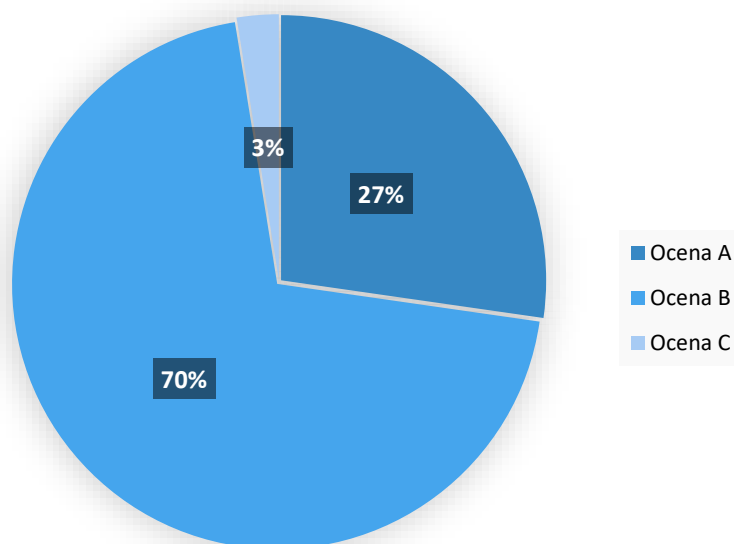
Ideą stojącą za wprowadzeniem oceny całościowej pomysłu było wyłonienie najbardziej wartościowych inicjatyw do dofinansowania. Dotychczasowy system oceny nie premiował projektów najbardziej wartościowych, ale najlepiej napisane (w szczególności w kontekście niskich różnic punktowych między ofertami oraz konieczności zdobycia bardzo wysokiej punktacji, aby otrzymać dofinansowanie):

- Projekt dobrze napisany o średniej wartości – wysoka szansa na dofinansowanie;
- Projekt średnio napisany (z drobnymi błędami) o wysokiej wartości – niska szansa na dofinansowanie.

W efekcie wprowadzenia dodatkowego kryterium oceny merytorycznej dofinansowane zostały Oferty najbardziej wartościowe, niezależnie od tego czy były bardzo dobrze napisane od strony technicznej. Nowe kryterium oceny wpłynęło też pozytywnie na problem niskich różnic w punktacji (sytuacja, w której wielu ofertom brakuje 1-2 punktów do dofinansowania). Rozwiązało to też problem konieczności zdobycia prawie maksymalnej liczby punktów, aby projekt miał szansę na dofinansowanie.

W edycji 2023 NOWEFIO ogólna ocena pomysłu prezentowała się następująco: 588 złożonych ofert uzyskało ocenę „A”, 1513 ocenę „B” oraz 55 ocenę „C”. Dofinansowanie uzyskały 382 oferty – wszystkie otrzymały ocenę pomysłu A.

Wykres 5. Ogólna ocena pomysłu w ujęciu procentowym.

I.5 Monitoring dofinansowanych projektów

W 2023 roku Biuro Programów Horyzontalnych przeprowadziło 50 wizyt monitorujących, których celem było wsparcie organizacji w realizowanych projektach, zwrócenie uwagi na przestrzeganie wymogów Regulaminu Konkursu, jak również weryfikacja stanu realizacji projektów. Organizacje, u których zostały przeprowadzone wizyty były wybierane pod kątem tematyki realizowanych projektów, wysokości realizowanego budżetu, ale również i siedziby. Istotne było bowiem, aby w ramach jednego wyjazdu można było przeprowadzić wizyty możliwie największej liczby zadań realizowanych w tej samej miejscowości, gminie lub powiecie (co pozwala na minimalizację kosztów takiego wyjazdu i jednocześnie pozwala racjonalnie wykorzystać czas pracy osoby bądź osób przeprowadzających taką wizytę).

W 2023 roku Biuro przeprowadziło także 71 konsultacji online, które odbywało się po zgłoszeniu potrzeby ze strony Organizacji. Tematyka, której dotyczyły konsultacje dotyczyły realizacji wytycznych dotyczących promocji w praktyce, zaplanowania zmian w budżecie projektu do bieżącej realizacji projektu czy też przygotowania dokumentacji do sprawozdania z realizacji zadania. Konsultacje odbywały się w formie spotkań online.

Wizyty monitorujące zostały przeprowadzone w 14 województwach. Przedstawiciele NIW-CRSO najczęściej odwiedzali organizacje mające siedzibę w województwie mazowieckim – 11 wizyt, kolejne województwa to warmińsko-mazurskie i dolnośląskie po 5 wizyt.

W związku z różną dostępnością organizacji oraz planowanym terminem wizyty, część wizyt monitorujących odbyła się w formie zdalnej.

W trakcie spotkań nie stwierdzono poważniejszych uchybień w realizacji projektów, organizacje podnosiły często problemy związane z przestrzeganiem wytycznych w zakresie promocji działań, jak również potrzeby dodatkowych szkoleń dotyczących pisania wniosków czy opracowywania wskaźników i rezultatów projektów.

Tabela 12. Lista organizacji monitorowanych

Lp.	Nazwa organizacji	Miasto	Województwo
1	Stowarzyszenie Aktywnych Mieszkańców Barzkowic Samba	Barzkowice	Zachodniopomorskie
2	Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla Karpackiego	Bielsko-Biała	Śląskie
3	Fundacja Edukacji Pozaformalnej w Bielsku-Biała.	Bielsko-Biała	Śląskie
4	Stowarzyszenie Braniewski Instytut Rozwoju	Braniewo	Warmińsko-mazurskie
5	Ochotnicza Straż Pożarna w Chęcinach	Chęciny	Świętokrzyskie
6	Stowarzyszenie Twórczości i Rozwoju "Wspólne Cele"	Drawsko Pomorskie	Zachodniopomorskie
7	Stowarzyszenie Mediów Obywatelskich	Drawsko Pomorskie	Zachodniopomorskie
8	FUNDACJA IMIENIA STANISŁAWA POMIAN - SRZEDNICKIEGO	Dzierżążna	Łódzkie
9	Związek Stowarzyszeń Bank Żywności w Trójmieście	Gdańsk	Pomorskie
10	Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych	Gdańsk	Pomorskie
11	Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych	Gdańsk	Pomorskie
12	Ochotnicza Straż Pożarna w Idzbarku	Idzbark	Warmińsko-mazurskie
13	Stowarzyszenie Towarzystwo Kampinoskie	Kampinos	Mazowieckie
14	Fundacja Centrum Europy Lokalnej	Kielce	Świętokrzyskie
15	Caritas Diecezji Kieleckiej	Kielce	Świętokrzyskie
16	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kluczewsko "Od pomysłu do działania"	Kluczewsko	Świętokrzyskie
17	Fundacja Ad vocem	Kraków	Małopolskie

18	Stowarzyszenie Chrześcijańskich Dzieł Wychowania	Kraków	Małopolskie
19	Fundacja Centrum Rehabilitacji Znowu w Biegu	Kraków	Małopolskie
20	Instytut im. Generała Władysława Andersa	Lublin	Lubelskie
21	Stowarzyszenie Mediatorów PACTUS	Łódź	Łódzkie
22	Fundacja im. Rodziny Ulmów SOAR	Markowa	Podkarpackie
23	Stowarzyszenie "Skarbiec" w Miedznie	Miedzna	Śląskie
24	Stowarzyszenie IKE	Miłakowo	Warmińsko-mazurskie
25	Stowarzyszenie Dzieje	Murowana Goślina	Wielkopolskie
26	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Wielkie Jeziora Mazurskie"	Ogonki (Węgorzewo)	Warmińsko-mazurskie
27	SEN Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej	Olsztynek	Warmińsko-mazurskie
28	Fundacja Rysy	Potasze	Wielkopolskie
29	Fundacja Instytut Poznański	Poznań	Wielkopolskie
30	Polskie Uniwersytety Ludowe	Radawnica	Wielkopolskie
31	Stowarzyszenie "EKOSKOP"	Rzeszów	Podkarpackie
32	Klub Sportowy "Szopen" Sanniki	Sanniki	Mazowieckie
33	Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych "TŁOK"	Toruń	Kujawsko-Pomorskie
34	Fundacja STUDIO M6	Toruń	Kujawsko-Pomorskie
35	Fundacja Klubu Ronina	Warszawa	Mazowieckie
36	Fundacja Ukraińska Wspólnota	Warszawa	Mazowieckie
37	Instytut Vox Feminae	Warszawa	Mazowieckie
38	SKRA SPORT	Warszawa	Mazowieckie
39	Stowarzyszenie Scena Kultury	Warszawa	Mazowieckie
40	Fundacja Służba Niepodległej	Warszawa	Mazowieckie
41	Fundacja Zwalcz Nudę	Warszawa	Mazowieckie
42	STOWARZYSZENIE ODRA - NIEMEN ODDZIAŁ MAZOWIECKI-WSCHODNI	Warszawa	Mazowieckie
43	FUNDACJA NA RZECZ WSPÓLNYCH SPRAW MEGAFON	Warszawa	Mazowieckie
44	Fundacja Lubuska Inicjatywa Pozarządowa	Wichów	Lubuskie
45	WroSpace	Wrocław	Dolnośląskie
46	Fundacja Polska góróm!	Wrocław	Dolnośląskie
47	Wrocławska Inicjatywa Rowerowa	Wrocław	Dolnośląskie
48	Fundacja Zarolowani	Wrocław	Dolnośląskie
49	Fundacja "Instytut Tertio Millennio"	Wrocław	Dolnośląskie
50	Towarzystwo Gimnastyczne Sokół Gnizado w Zakopanem	Zakopane	Małopolskie

I.6 Współpraca z ekspertami

Dla potrzeb oceny ofert złożonych w ramach programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego NIW-CRSO prowadzi otwarty nabór na ekspertów oceniających oferty

składane w ramach otwartych konkursów. Kandydaci na ekspertów muszą spełniać następujące wymagania:

- posiadać wykształcenie wyższe;
- posiadać 3-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie problematyki związanej z działalnością podmiotów uprawnionych do składania ofert, tj. podmiotów określonych w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1-4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dodatkowym atutem jest posiadanie doświadczenia w dokonywaniu oceny ofert składanych w ramach programów grantowych finansowanych ze środków publicznych. Nabór ekspertów jest ciągły.

Do oceny projektów złożonych w ramach edycji 2023 NOWEFIO wybrano 128 ekspertów. W dniach 14 i 19 grudnia 2022 roku oraz 5 i 10 stycznia 2023 roku przeprowadzono szkolenie dla oceniających dotyczące kryteriów ocen ofert, wymogów z tym związanych oraz zasad współpracy z NIW-CRSO.

II Komitet Sterująco-Monitorujący Rządowego Programu NOWEFIO

Komitet Sterująco-Monitorujący Rządowego Programu NOWEFIO na lata 2021-2030 został powołany zarządzeniem nr 4/2021 Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego z dnia 10 lipca 2021 w sprawie powołania Komitetu Sterująco-Monitorującego Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

Zgodnie z zapisami Programu podstawowym celem funkcjonowania Komitetu jest czuwanie nad efektywnością i jakością wdrażania Rządowego Programu NOWEFIO. W szczególności do jego zadań należy:

Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- opiniowanie zasad i warunków uzyskiwania dotacji;
- okresowe kontrolowanie postępu w zakresie osiągnięcia celów Programu, na podstawie informacji przedkładanych przez NIW-CRSO;
- analizowanie rezultatów Programu przede wszystkim osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyników ewaluacji związanych z monitorowaniem realizacji Programu, w szczególności w przypadku, gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w Programie;
- prezentowanie uwag dotyczących wdrażania i ewaluacji Programu, jak również monitorowanie działań podjętych w ich następstwie;
- analizowanie sprawozdań z realizacji Programu;
- przedkładanie NIW-CRSO propozycji zmian w Programie ułatwiających realizację jego celów;
- opiniowanie propozycji zmian w Programie przedkładanych przez NIW-CRSO;
- opiniowanie planu ewaluacji Programu.

Obecnie Komitet pracuje w następującym składzie (na podstawie Zarządzenia nr 5/2023 Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 2 marca 2023 r. w sprawie powołania Komitetu Sterująco-Monitorującego Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030):

Przedstawiciele organów administracji publicznej:

- Piotr Mazurek – przewodniczący Komitetu
- Michał Budny
- Piotr Mierecki
- Tomasz Moliński
- Sebastian Zawadzki
- Maciej Malmon
- Łukasz Marcisz

Przedstawiciele organizacji obywatelskich rekomendowani przez Radę Działalności Pożytku Publicznego:

- Natalia Bujak
- Wojciech Dec
- Alicja Gawinek
- Karol Gutsze
- Wojciech Jachimowicz
- Karol Handzel
- Piotr Nowacki
- Waldemar Weihs

W dniach 13.03.2023, 24.07.2023 oraz 25.10.2023 odbyły się posiedzenia Komitetu Sterującego-Monitorującego Rządowy Programu NOWEFIO na lata 2021-2030 (dalej KSM). Posiedzenia Komitetu odbywały się w formie zdalnej za pośrednictwem platformy MS Teams. Przedmiotem posiedzeń KSM było:

- stan realizacji Programu NOWEFIO - konkurs w edycji 2023, stan rozliczenia sprawozdań za rok 2022;
- wybór przedstawiciela KSM NOWEFIO do Komisji Konkursowej NOWEFIO 2023;
- wybór przedstawiciela KSM NOWEFIO do Komisji Konkursowej NOWEFIO 2024;
- poznanie działań w ramach projektu systemowego w ramach Priorytetu 4, NOWEFIO edycja 2021.

- podsumowanie rozstrzygnięcia konkursu w edycji 2023 Rządowego Programu NOWEFIO;
- omówienie projektu Regulaminu Konkursu NOWEFIO na rok 2024 oraz uwag zgłoszonych do niego w trakcie konsultacji społecznych;
- omówienie raportu z Ewaluacji okresowej Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021-2030 (NOWEFIO) priorytety 2 i 3.

Tabela 13. Uchwały podjęte przez KSM NOWEFIO w 2023 roku:

Uchwała nr 1	W sprawie wyboru przedstawiciela KSM NOWEFIO do komisji konkursowej rządowego programu NOWEFIO – edycja 2023
Uchwała nr 2	Zawiera zaopiniowanie projektu Regulaminu konkursu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, Edycja 2024
Uchwała nr 3	W sprawie wyboru przedstawiciela KSM NOWEFIO do komisji konkursowej rządowego programu NOWEFIO – edycja 2024

III Informacja i promocja Rządowego Programu NOWEFIO

III.1 Bieżące informacje

Bieżące informacje dotyczące ogłoszenia konkursu, jego wyników, a także informacje na temat sprawozdawczości zamieszczane były na stronach internetowych:

- Systemu Obsługi Dotacji <https://generator.niw.gov.pl>;
- na profilu Narodowego Instytut Wolności-Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;
- na stronie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego www.niw.gov.pl.

W okresie nadsyłania ofert oraz składania sprawozdań uruchomiono również infolinię obsługiwana przez pracowników Biura Programów Horyzontalnych. Infolinia dotycząca naboru wniosków działała od 14 listopada 2023 do 19 grudnia 2023 r., a w trakcie jej działania udzielono setki porad poruszających kwestie dotyczące złożenia wniosku, utworzenia profilu Organizacji, kwalifikacji kosztów.

W ramach działań informacyjnych Biuro Programów Horyzontalnych opracowało szereg materiałów edukacyjnych mających na celu przedstawienie oferentom założeń Regulaminu oraz procedury złożenia wniosku. Na stronie Instytutu opublikowano: Prezentację Programu NOWEFIO – przedstawiającą w atrakcyjny sposób Regulamin Konkursu, Ofertę z pomocą kontekstową – prezentującą wniosek wraz z komentarzem czego dotyczy dana rubryka oferty, FAQ – najczęściej zadawane pytania – dokument uzupełniany o nowe pytania w trakcie całego naboru oraz Podręcznik dla Oferentów – stanowiący skondensowany materiał pomocniczy dla organizacji zainteresowanych złożeniem oferty.

III.2 Spotkania informacyjne dla oferentów

W ramach promocji NOWEFIO w 2023 r., Biuro Programów Horyzontalnych przeprowadziło spotkania informacyjne dla oferentów w formie webinarów on-line. Ze względu na ogłoszony w Polsce stan epidemii oraz wprowadzone restrykcje sanitarno-epidemiczne najlepszą formą na przeprowadzenie spotkań była forma zdalna. W trakcie trwania naboru przeprowadzono 4 webinarium informacyjne: 1 odbyło się 17 listopada 2023 r. dotyczyło ogólnych kwestii związanych z Rządowym Programem NOWEFIO oraz zasad naboru wniosków. Kolejne odbyło się 22 listopada 2023 i dotyczyło logiki projektowej i planowania projektów Organizacji.

Kolejne dwa webinary zostały przeprowadzone w dniach 30 listopada i 7 grudnia 2023 w formie Q&A – pytań i odpowiedzi, podczas którego osoby zainteresowane złożeniem wniosku w ramach Programu NOWEFIO mogły zadawać na bieżąco pytania pracownikowi NIW-CRSO. Ilość zadanych pytań oraz osób obecnych on-line na spotkaniu świadczą o wysokim zapotrzebowaniu na organizację tego typu wydarzeń.

Tabela 14. Wykaz zrealizowanych spotkań informacyjnych

Zasady aplikacji – NOWEFIO webinarium dla Wnioskodawców	2023-11-17, 14:00	https://www.facebook.com/narodowyinstytutwolnoscivideos/690114456061047
Logika projektowa – webinarium	2023-11-22, 14:00	https://www.youtube.com/watch?v=jyNfmGlo0_M
Konkursowe Q&A nr 1	2023-11-30, 14:00	https://www.youtube.com/watch?v=bpTMVkwFdTQ
Konkursowe Q&A nr 2	2023-12-07, 14:00	Webinarium nie było nagrywane.

III.3 Wsparcie dla beneficjentów

Po ogłoszeniu wyników konkursu, dla organizacji które otrzymały dofinansowanie, zorganizowano webinaria szkoleniowe. W ich trakcie uczestnicy zapoznali się z najważniejszymi zapisami umowy na realizację projektów NOWEFIO, dowiedzieli się w jaki sposób wydatkować środki, w jaki sposób dokumentować wydatki, przedstawiono również najważniejsze kwestie dotyczące sprawozdawczości oraz promocji. Spotkanie pt. „Starter NOWEFIO, edycja 2023” odbyło się w dniu 19 maja oraz 23 maja 2023 roku.

Pracownicy NIW-CRSO zorganizowali również webinarium dla Beneficjentów NOWEFIO pt. „Sprawozdania z realizacji zadań dofinansowanych w ramach Programu NOWEFIO”, które odbyło się w dniu 21 grudnia 2023 r.

Ponadto przygotowany został przewodnik beneficjenta NOWEFIO 2023 z najważniejszymi informacjami dotyczącymi realizacji projektów i obowiązków wynikających z umowy finansowej i Regulaminu NOWEFIO edycja 2023, który był do pobrania na stronie internetowej.

Dla Operatorów Priorytetu 1 zorganizowane zostały dwa spotkania sieciująco-szkoleniowe. Jedno spotkanie zorganizowano na żywo podczas Ogólnopolskich Targów Organizacji Pozarządowych w Kielcach dniu 29 czerwca 2023, na którym zostały zaprezentowane dobre praktyki ze strony Operatorów oraz omówiono propozycje zmian w regulaminie kolejnej edycji konkursu przypadającej na rok 2024. Drugie spotkanie odbyło się w dniu 27 listopada 2023 w ramach Konferencji NIW-CRSO, z uczestnikami wizyty studyjnej do Wielkiej Brytanii, którzy przedstawili wyciągnięte z niej wnioski.

IV Wizyta studyjna

W terminie 1-7 października 2023 odbyła się wizyta studyjna w Wielkiej Brytanii. W wizycie wzięli udział pracownicy NIW-CRSO, a także przedstawiciele organizacji pozarządowych (Operatorzy Priorytetu I Rządowego Programu NOWEFIO oraz Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy) - łącznie 13 osób.

Celem wizyty studyjnej było zapoznanie przedstawicieli operatorów mikrograntów Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Pozarządowych NOWEFIO i Rządowego Programu Fundusz Młodzieżowy oraz pracowników NIW-CRSO ze specyfiką oraz metodami funkcjonowania instytucji i organizacji wspierających działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na poziomie krajowym w Wielkiej Brytanii. Dzięki wizycie studyjnej można było nawiązać współpracę ponadnarodową, wymienić doświadczenia i multiplikować dobre praktyki.

W ramach wizyty nawiązano współpracę z The National Lottery Community Fund poza-ministerialną organizacją publiczną odpowiedzialną za dystrybucję środków z Krajowej Loterii w Wielkiej Brytanii, przeznaczonych na wsparcie społeczne. Krajowa Loteria powstała w 1994 r. i od tego czasu przekazała 43 bilionów £ na ważne społecznie przedsięwzięcia. The National Lottery Community Fund jest jednym z 12 dystrybutorów loterii ściśle współpracującym z Departamentem Cyfryzacji, Kultury, Mediów i Sportu (DCMS).

W ramach wizyty odwiedzono następujące organizacje:

- Sustain: the alliance for better food and farming
- The Food Foundation International House
- SIFA Fireside
- Jonah's Project Hub
- Energy Garden

W ramach spotkań zostały przedstawione informacje o sposobie działania danej organizacji, realizowanych kluczowych projektach oraz sposobie finansowania działań. Wizytowane organizacje pozarządowe są mocno związane ze społecznościami, na rzecz których działają i wsłuchane w ich potrzeby. Wszystkie są wielozadaniowe, oferują wszechstronny pakiet usług lokalnym mieszkańcom.

V „Dobre Praktyki” – przykłady Projektów realizowanych w ramach Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2023

V.1 Stowarzyszenie Centrum Dobrego Wychowania „Szkoła Edukacji Centrum Dobrego Wychowania 2023 – szkoły budują społeczeństwo partycypacyjne”, Priorytet 3

Celem projektu jest podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności 24 nauczycieli dotyczących kształtowania postaw obywatelskich wśród uczniów oraz wzrost postawy aktywności obywatelskiej wśród 576 uczniów, poprzez realizację kompleksowego programu rozwojowego podnoszącego potencjał szkół do budowania społeczeństwa partycypacyjnego.

W ramach zadania zrealizowany zostanie program edukacyjny Szkoła Edukacji Centrum Dobrego Wychowania przygotowujący 24 nauczycieli do kompleksowej realizacji działań kształtujących postawy obywatelskie wśród uczniów składający się z zjazdów warsztatowych oraz realizacji programu kształtującego postawy obywatelskie w szkołach, w ramach którego nauczyciele przełożą uczniom wiedzę, umiejętności i postawy niezbędne do skutecznego i zaangażowanego działania odpowiadającego diagnozie potrzeb swojej społeczności i angażującego tę społeczność w sprawy publiczne. Uczestnictwo w programie przygotuje nauczycieli do trwałego i kompleksowego kształtowania postaw obywatelskich wśród uczniów, a więc postawy otwartości na dialog obywatelski i zaangażowania w kształt życia społecznego, m.in. poprzez znajomość i zaangażowanie w procesy konsultacyjne realizowane za pomocą rad młodzieżowych.

W ramach pierwszego roku przeprowadzono szkolenie obejmujące pierwsze moduły takie jak:

- PRACA Z GRUPĄ – głównym założeniem tego modułu tematycznego było podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy z grupą. Tematyka wystąpień i warsztatów dotyczyła: rozwiązywania konfliktów, budowania motywacji do działania grupowego, budowania z klasy zgranego zespołu, rozwijania dobrych relacji w klasie (dzięki którym uczniowie będą się dobrze czuli w szkole, będą chętni do działania, ufni wobec siebie nawzajem, życzliwi)
- PRACA INDYWIDUALNA – podczas tego modułu istotne było podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie indywidualnej pracy wychowawczej z uczniem, pomagania mu w rozpoznawaniu predyspozycji, radzeniu sobie z trudnościami, angażowania wszystkich

potencjałów ucznia i pomocy w odnalezieniu swojego miejsca, kształtowania zaangażowania w sprawy publiczne

- DYDATKYKA PARTYCYPACYJNA – zagadnienia dotyczyły edukacji w zakresie wzmocnienia postaw obywatelskich i partycypacyjnych. Uczestnikom zostały zaprezentowane konkretne metody oraz programy kształtowania zaangażowanych postaw partycypacyjnych spójne z programem szkolnym, budujące rzeczywiste zaangażowanie ucznia w proces, warunkujące uczenie autonomicznych działań i samodzielnego brania odpowiedzialności oraz uczestniczenia i organizowania form integrowania społeczności wokół spraw dla niej ważnych

- BUDOWANIE SPOŁECZNOŚCI – w tym module skupiliśmy się na podniesieniu kompetencji współpracy nauczycieli wewnątrz swojego zespołu, zgrania w zespole pedagogicznym oraz dobrej współpracy z otoczeniem społecznym, przede wszystkim z rodzicami, ze społecznością lokalną, z seniorami, z instytucjami, z partnerami społecznymi oraz podniesienie umiejętności organizowania i zarządzania procesem konsultacji wokół spraw ważnych dla społeczności.

W drugim roku Organizacja dokończy proces szkolenia co pozwoli na wdrożenie w pełni przygotowanego programu. Kompleksowość programu polega na bardzo szerokim podejściu do kwestii partycypacji i aktywności obywatelskiej, polegającym na przygotowaniu do aktywnego życia w społeczeństwie nie tylko uczniów zdolnych, ambitnych i posiadających predyspozycje lideryckie, ale także uczniów mniej aktywnych, wychowujących się w trudniejszych środowiskach, w dostosowaniu do predyspozycji i zainteresowań każdego ucznia. Program Szkoły Edukacji opiera się na założeniu, że instytucja społeczna, jaką jest szkoła, nie może skupiać się tylko i wyłącznie na kwestiach dydaktyki i dobrych ocen uczniów w szkole, ale że ma bardzo ważną społeczną rolę, jaką jest przygotowanie uczniów do aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie i partycypacji w sprawach publicznych.

V.2 Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych i Oświatowych Cumulus „Sądecki Inkubator Ekonomii Społecznej Teraz Aktywnie SIESTA”, *Priorytet 4*

Celem głównym projektu jest podniesienie efektywności realizacji misji NGO poprzez systemową poprawę jakości, standardów i zarządzania w min. 20 podmiotach ES (PES) z terenu województwa małopolskiego w okresie 01.08.2023-31.05.2025 poprzez organizację działań animacyjnych, szkoleniowych, doradztwa, audytów i wdrożeń standardów zarządzania.

Działania w projekcie zakładają:

- podniesienie poziomu wiedzy na temat zarządzania organizacją 3 sektora oraz standaryzacji procesów związanych z funkcjonowaniem PES a także ich znaczenia dla efektywnej realizacji misji PES,
- określenie koniecznych zmian w procesie zarządzania 25 PES, zmian podnoszących jakość zarządzania,
- wdrożenie w 5 PES standaryzacji procesów związanych z zarządzaniem PES w wybranych obszarach określonych w wyniku realizacji projektu "Certyfikacja Miary Jakości Trzeciego Sektora", Poddziałanie 5.4.2 „Rozwój Dialogu Obywatelskiego” POKL jako kluczowe,
- podniesienie poziomu wiedzy z zakresu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych dla skutecznego pozyskiwania środków zewnętrznych na działalność statutową (fundraising, crowd funding) przez osoby zarządzające małopolskimi podmiotami ekonomii społecznej.

W pierwszym roku realizacji Organizacja realizowała m.in. działania animacyjne, które służyły przede wszystkim pozyskaniu i przekazywaniu wiedzy na temat efektywnych standardów zarządzania w organizacjach trzeciego sektora, w tym PES/PS, informacji i doświadczenia PES, budowaniu partnerstw dla rozwoju PES/PS dialogu obywatelskiego, ale też co bardzo ważne zachęcały liderów NGO do przeglądu istniejących w ich PES systemów zarządzania i inspirowały ich do poprawy tychże systemów, w tym standaryzacji procesów realizowanych w danym NGO.

V.3 Fundacja „PESTKA”, „Odnaleźć przestrzeń do zmiany”, *Priorytet 2*

Celami projektu jest m.in. zwiększenie dostępu do bezpłatnego, kompleksowego poradnictwa 10 osób, w tym dotkniętych przemocą oraz ze szczególnymi potrzebami oraz przygotowanie i wdrożenie 10 wolontariuszy i 2 organizacji pozarządowych do pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy.

Działania zakładają opracowanie i wdrożenie innowacyjnego programu poradniczego „Niebieskie poradnictwo” (z programu skorzysta 10 osób, 55 godzin poradnictwa) z uwzględnieniem dostępności do oferty grup ze szczególnymi potrzebami. Objęcie programem aktywizująco-wspierającym 10 osób z rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz

przygotowanie i wdrożenie 12 wolontariuszy- asystentów osoby dotkniętej przemocą i 2 koordynatorów „Błękitnej asystentury” do towarzyszenia osobom dotkniętym przemocą podczas spraw sądowych i innych spraw formalnych.

W pierwszym roku realizacji projektu udało się opracować innowacyjny program „Niebieskie poradnictwo” obejmujący informację o odbiorcy, zestaw dokumentów (w tym indywidualny plan poradnictwa) Innowacja programu polega na kompleksowym ujęciu problemów osoby/rodziny i wskazaniu nie tylko wsparcia specjalistycznego w ramach projektu oferowane przez Fundację PEStka, ale również wskazanie instytucji/podmiotów, które mogą pomóc w przypadku kiedy dany specjalista nie może być opłacony z projektu, a także wskazać specjalistów, którzy będą świadczyć pomoc nieodpłatnie po zakończeniu projektu. Przeprowadzono także szkolenie dla wolontariuszy, którego program opracowano z ekspertkami Niebieskiej linii. Szkolenie objęło poniższe zagadnienia:

Zjawisko przemocy domowej i obraz osoby doświadczającej przemocy.

- Czym jest przemoc - definicje
- Rodzaje przemocy
- Przemoc a konflikt?
- Mity, stereotypy i przekonania dotyczące osób doświadczających przemocy
- Osoba doświadczająca przemocy i jej funkcjonowanie w obszarach myśli/uczuć/ wyglądu/ zachowania
- Mechanizm działania osoby uwikłanej w przemoc i jego wpływ na jej funkcjonowanie
- Jak rozmawiać z osobą doświadczającą przemocy?
- Wtórna wiktymizacja osób doświadczających przemocy- na co zwracać uwagę.
- Jak rozmawiać i wspierać osobę doświadczającą przemocy?
- Sprawca przemocy mechanizm działania
- Zagrożenia w kontakcie ze sprawcą przemocy podczas towarzyszenia osobie pokrzywdzonej.
- Jak reagować na zachowania sprawcy?

Kryzys w sytuacji doświadczania przemocy

- Czym jest kryzys - charakterystyka
- Stany kryzysowe u osób doświadczających przemocy
- Fazy kryzysu

- Sześćoetapowy model interwencji kryzysowej
- Style pomagania w interwencji kryzysowej
- Pierwszy kontakt asystenta z osobą doświadczającą przemocy - schemat rozmowy
- Jak zachować się w procesach prawnych towarzysząc osobie doświadczającej przemocy domowej
- Asystent osoby pokrzywdzonej przemocą - jak dbać o siebie.
- Dodatkowo tłumaczka PJM przekazała informację jak rozmawiać, wspierać osoby ze szczególnymi potrzebami, zwłaszcza osoby głuche.

W drugim roku projektu zostanie uruchomiona Asystentura, dzięki czemu Organizacja sprawdzi stworzoną procedurę w praktyce.

VI Kontrola działalności Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w 2023 roku oraz działania naprawcze wprowadzone przez nową Dyрекcję NIW-CRSO

W roku 2023 przeprowadzona została w NIW-CRSO kontrola „Udzielanie, wykorzystanie i rozliczanie środków wsparcia finansowego z wybranych programów realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Społeczeństwa Obywatelskiego” przez Najwyższą Izbę Kontroli. W ramach wystąpienia pokontrolnego NIK wskazała na poniższe wnioski, które mają odniesienie do programu NOWEFIO wymagające wprowadzenia rozwiązań mających na celu prawidłową realizację Programu:

1. Opracowanie i wdrożenie mechanizmów pozwalających NIW na weryfikacji ryzyk podwójnego dofinansowania realizacji tych samych zadań przez beneficjentów.
2. Zaniechanie przyjmowania przez organy NIW regulaminów konkursów zawierających poza ustawowe kryteria oceny wniosków o dofinansowanie, a w szczególności podjęcie działań w celu rezygnacji z zamieszczania w kolejnych regulaminach konkursu NOWEFIO kryterium *ogólna ocena pomysłu*.
3. Uszczegółowienie zasad oceny spełniania kryterium *kryteria strategiczne* dla wniosków składanych w konkursach w ramach programu NOWEFIO, zarówno na etapie oceny merytorycznej tego kryterium przez ekspertów, jak również w momencie formułowania list rankingowych.

4. Opracowanie i wdrożenie systemu zapewniającego unikanie ryzyka powstawania konfliktu interesów po stronie ekspertów oceniających wnioski.
5. Zawieranie umów z ekspertami zewnętrznymi w obszarach wskazanych przez ekspertów jako obszary preferowane w kwestionariuszach osobowych, celem powierzenia oceny wniosków osobom, które będą dawały rękojmi dokonania prawidłowej oceny wniosków.
6. Powierzenie przez Dyrektora NIW oceny wniosków osobom, które są do tego uprawnione na podstawie pisemnej umowy.
7. Zaniechanie dopuszczania do udziału w głosowaniach nad listami wniosków przeznaczonych do realizacji, ekspertów, którzy zgłosili wystąpienie sytuacji konfliktu interesów co do wniosków znajdujących się na liście poddanej pod głosowanie.
8. Wprowadzenie na posiedzeniach komisji konkursowych i paneli ekspertów kart ocen wniosków, uwzględniających wszystkie kryteria merytoryczne oceny wniosków wraz z uzasadnieniami, które członkowie komisji konkursowych i paneli ekspertów byłiby zobowiązani wypełniać w sytuacji ustalania oceny innej niż ekspercka ocena merytoryczna.
9. Podjęcie działań mających na celu weryfikowanie przez NIW kart ocen ekspertów sporządzonych w ramach konkursów pod kątem poprawności i całkowitości jej wypełniania.
10. Opracowanie i wdrożenie procesu weryfikowania i rozliczania sprawozdań z wykorzystania dotacji, którego stosowanie pozwoli na zapewnienie, że środki publiczne wydawane są w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.
11. Opracowanie i wdrożenie rozwiązania organizacyjnego w NIW pozwalającego na rozliczanie dotacji w terminach określonych w art. 152 ust. 2 ufp.
12. Podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia do umów dotyczących realizacji zadań publicznych zawierających przez Dyrektora NIW, postanowień nakładających na beneficjentów wymogi w zakresie dokonywania przez nich konkurencyjnego i przejrzystego wyboru wykonawców dostaw i usług finansowych ze środków pochodzących z dotacji, w przypadku gdy do wyboru takich wykonawców nie mają zastosowania przepisy Prawa zamówień publicznych.

13. Zobligowanie beneficjentów do wskazywania NIW przypadków zatrudnienia bądź nabywania towarów lub usług do osób najbliższych (np. wymienionych w oświadczeniu o bezstronności) w przypadku gdy następować to będzie z udziałem - w całości lub części - środków publicznych.

W związku z powyższymi wnioskami nowa Dyrekcja NIW-CRSO: Pan Michał Braun, Dyrektor NIW-CRSO oraz Pan Andrzej Rybus-Tołłoczko, Zastępca Dyrektora NIW-CRSO od marca 2024 wprowadziła poniższe rozwiązania:

- Została opracowana i zatwierdzona przez Dyrektora NIW-CRSO *Ramowa procedura minimalizowania ryzyka wystąpienia konfliktu interesów w ramach oceny merytorycznej wniosków/ofert dokonywanej przez ekspertów zewnętrznych oraz podczas Komisji Konkursowych i Paneli Ekspertów, która ma na celu uniknięcie występowania ewentualnych powiązań.*
- Rozwiązane zostały umowy ze wszystkimi ekspertami oceniającymi w latach 2018-2023, zarchiwizowana została baza ekspertów NIW-CRSO oraz ogłoszony został nowy nabór na kandydatek i kandydatów na osoby oceniające merytorycznie wnioski i oferty składane w ramach rządowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, realizowanych przez NIW-CRSO.
- Została opracowana i zatwierdzona przez Dyrektora NIW-CRSO *Ramowa procedura weryfikacji i akceptacji sprawozdań częściowych i końcowych z zadań realizowanych w ramach programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego realizowanych przez NIW-CRSO.*
- Dyrektor NIW-CRSO zlecił kontrolę zadań dofinansowanych w ramach edycji 2021-2023 Programu, co do których w przestrzeni publicznej pojawiały się doniesienia o nieprawidłowościach w realizacji zadań.

Trwają również prace nad kolejnymi zmianami, które będą sukcesywnie wprowadzane.